QUANIA

KIRKINCI EŞİK

01 / EKSİK SES

Anlatı

İstasyonda bir saniye kayboldu. Ardından, Arşiv'in birbirinden uzak kapılarından gelen cümleler aynı yerde kesilmeye başladı.

YOLCU

Bu, Lea'nın bana gönderdiği davet. Buraya nasıl gelmiş?

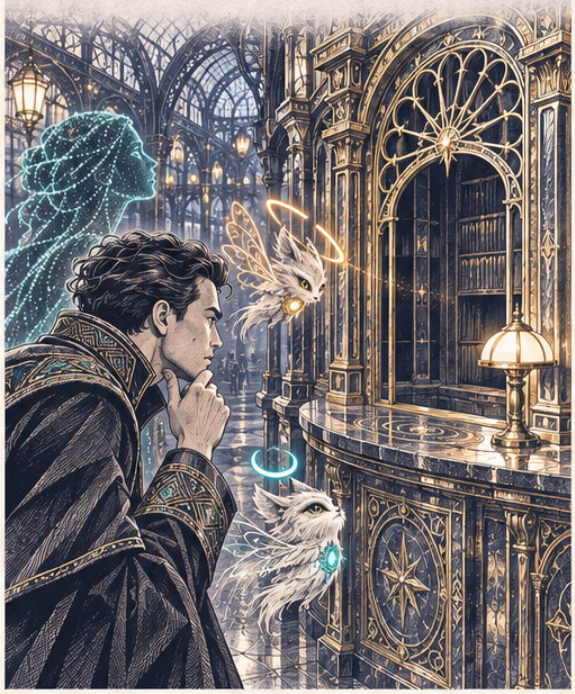
LÂL

Atölyesinin kaydı kesilince buraya düştü. Ona ulaşan yolu yeniden açmalıyız.

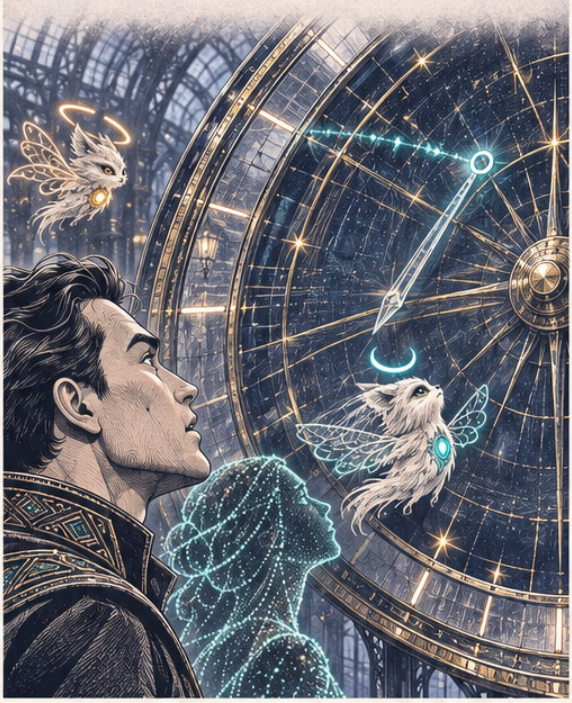
QUANT

Demek bu kez bileti alıp gelmemek yok.

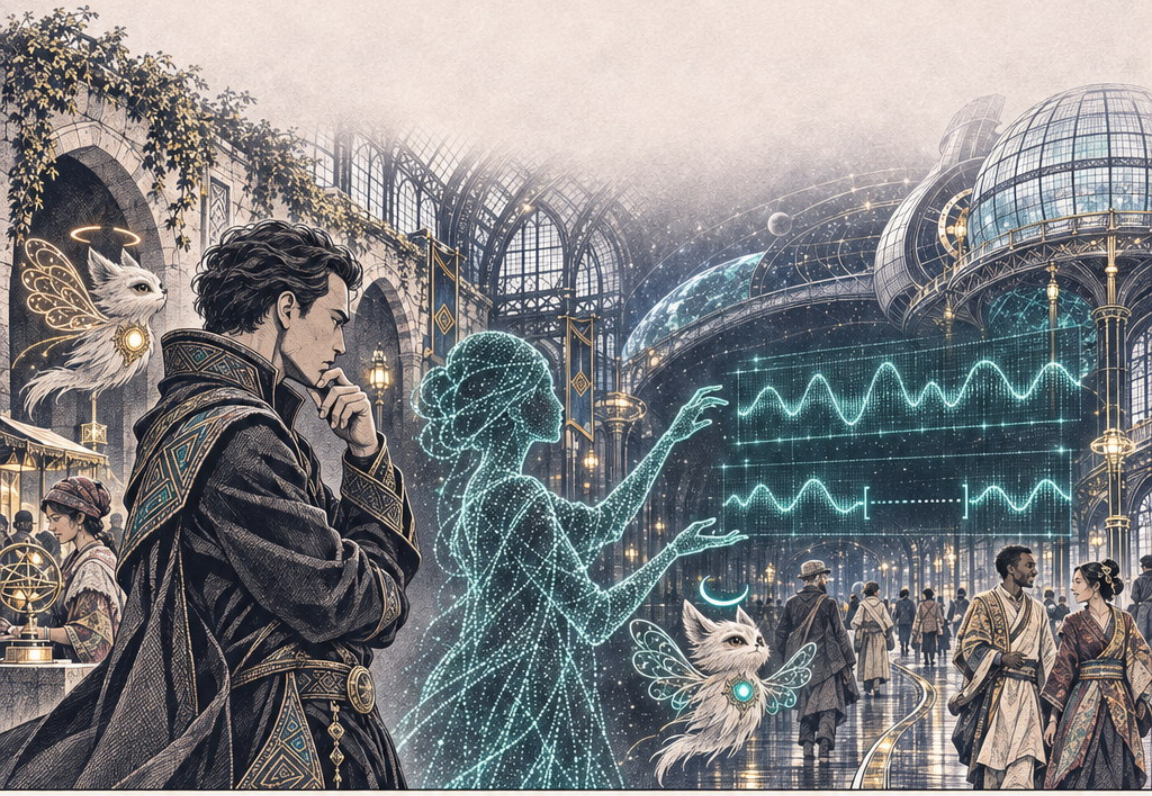
QUANTA

Bakın! Saat aynı aralığı atlıyor. Davetteki çentik de orada.

LÂL

Arşiv, insanların üç soruya verdiği yanıtları tek bir metinde topluyor: Nereden geldik? Neden buradayız? Nereye gidiyoruz?

YOLCU

Birbirimize benziyorsak bunda ne kötülük var?

LÂL

Benzerliği aynılık sayıyor. Bu iki insanın ortak geçmişini “gereksiz” diye çıkarmış.

QUANT

Bütün yollar aynı yere çıkıyor. Kaybolmayı bile yasaklamışlar.

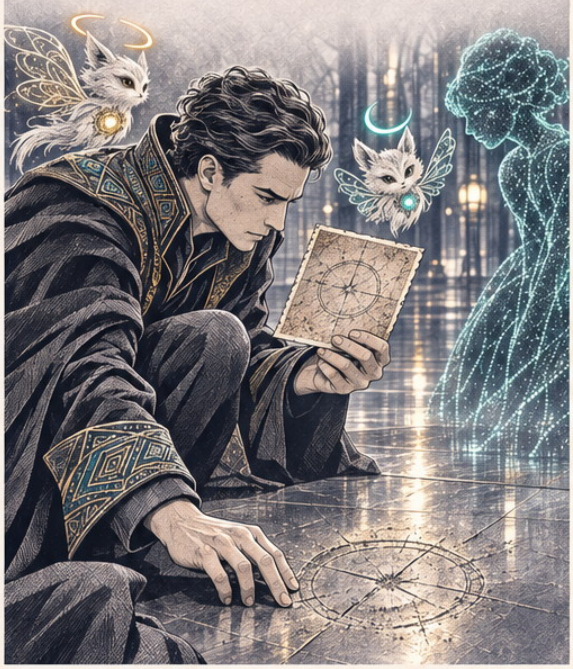
QUANTA

Bu çizik parlatılmış yüzeyin altında kalmış.

YOLCU

Davetin çentiğiyle aynı. Lea'nın atölyesine giden eski yol bu.

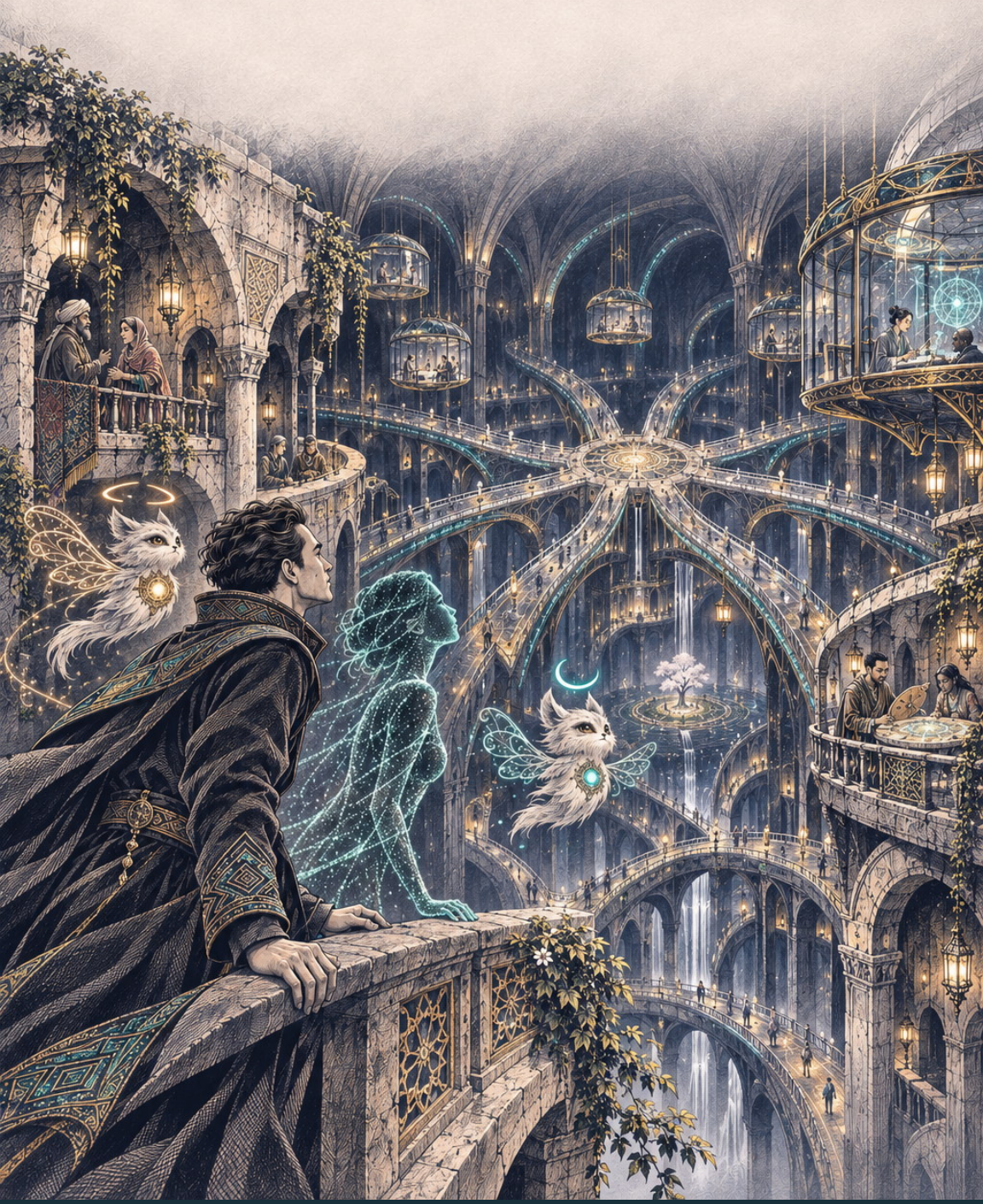
LÂL

Eski bağlantılar duruyor. Üstlerine çizilen tek güzergâhı kaldırıyorum.

Anlatı

Açılan kapı, Unutulan Harita'ya çıktı. Her dal başka bir kaydın yoluydu. Ortak soruların çevresinde kurulmuş bu ağda, farklı cevaplar birbirine karışmadan yaşayabiliyordu. Şimdi bağlantılar birer birer kapanıyordu.

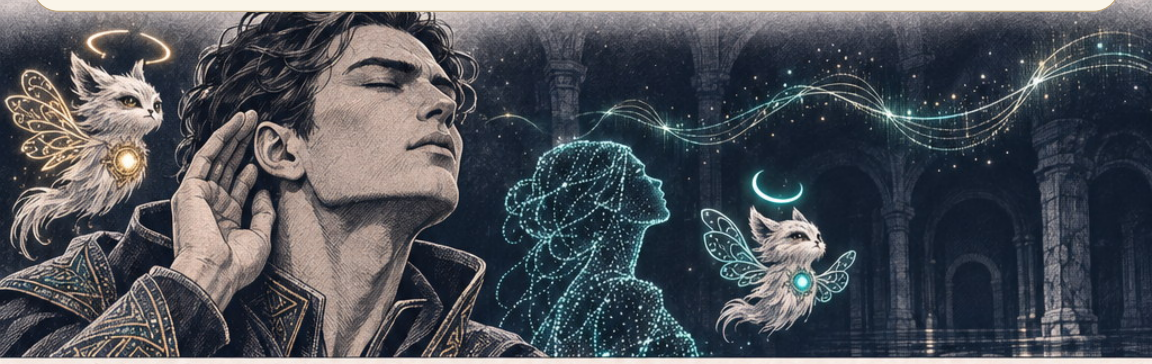
YOLCU

Lea'nın kapısı görünmüyor. Harita bizi niye karanlığa getirdi?

LÂL

Yolu ışığından değil, çalışan düzeneğin sesinden bulacağız. Suyu dinle.

QUANTA

Basamak burada. Önce ayağını koy; ben yanındayım.

QUANT
Parlak çarkı mı yakalayacağız?

YOLCU
Ona dokununca yol kapanıyor.

LÂL
Çentik başka hızda dönüyor. Bir tur boyunca bekleyelim.

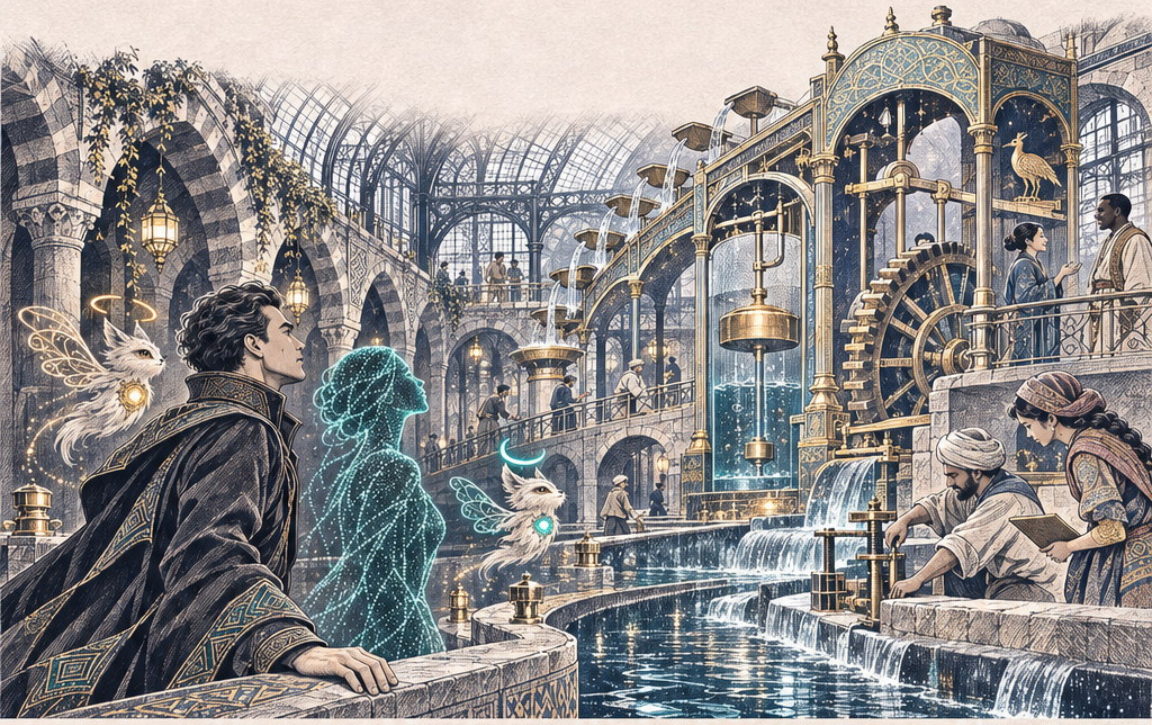

QUANT
Açıldı! Bazen ilerlemenin tek yolu, bir an yerinde durmakmış.

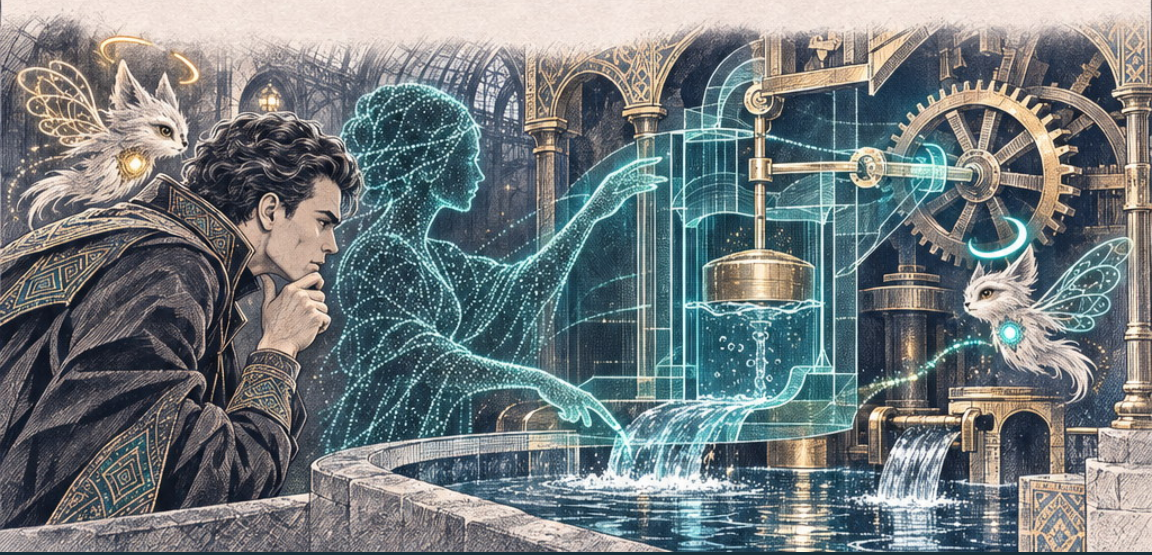
YOLCU

Su dolmadan çark dönmüyor. Arşiv o bekleyişi de kesmiş olabilir mi?

LÂL

Bu, Cezerî'nin çizimlerinden esinlenen bir düzenek. Parçalar kadar aralarındaki ilişki de gerekli. Eksik aralığı geri koyarsak atölyeye ulaşabiliriz.

Anlatı

Çizimler, kopyalar, onarımlar… Düzenek tek bir elden çıkmamıştı. Yolcu, Arşiv'in sildiği kenar notlarını yeniden açtı.

YOLCU

Bu parçayı yapanın adı niye yok?

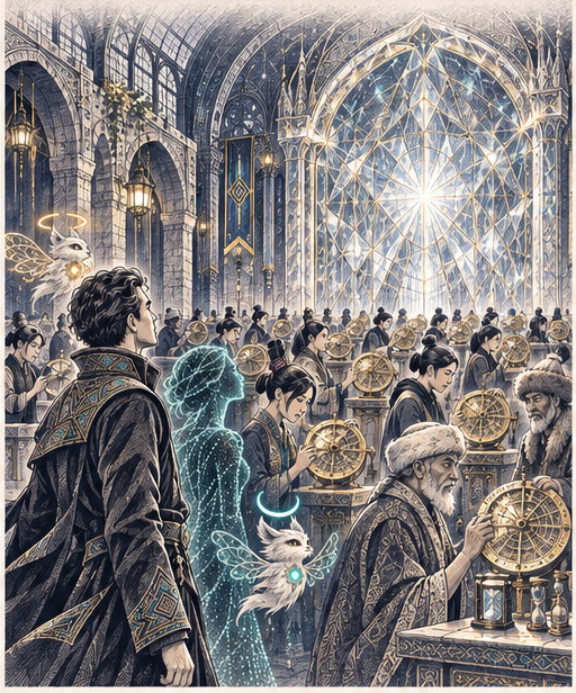

LÂL

Bilmiyoruz. Bilmediğimiz yere isim uydurmayacağız; emeğin izini de kaldırmayacağız. Artık atölye kaydı bulunabiliyor.

QUANT
Aynı işaret başka çizimlerde de var. Hepsi aynı kaynaktan mı?

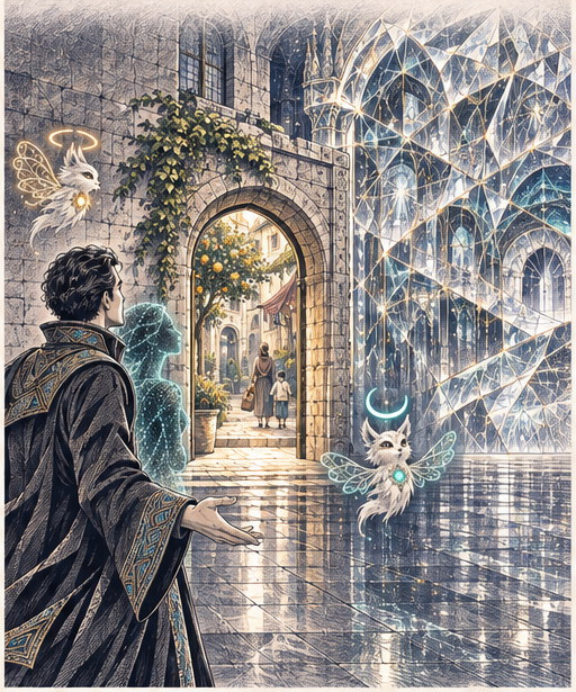
LÂL
Benzeyebilirler. Ama dilleri, tarihleri ve yaptıkları işler farklı.

YOLCU
Aradığımız tek bir eski sır değil; onları birbirinden ayıran kayıtlar.

QUANTA
Şu dar yol açıldı. Lea'nın sesini oradan duyuyorum.

Anlatı

Demir peronun ardında atölye belirdi. Kapıda Lea'nın ustası Elsa bekliyordu. Yolcu, Lea'ya verdiği sözü orada da hatırladı.

ELSA

Davetini Lea yolladı. Gelmenizi beklerken kuşun sesi de yarım kaldı.

YOLCU

Tamir edebilir miyiz?

QUANT

Bir ötüş... Kısa konserlere alışmam gerekecek galiba.

ELSA

Mekanizma sağlam. Silinen, iki ses arasındaki bekleyiş. Melodi o aralıkla tamamlanıyordu.

YOLCU

Saatteki boşlukla aynı. Kayıtlar aynı kuralla budanıyor.

LÂL

Kaynağa gitmeden karar veren bir kural. Nereleri etkilediğini birlikte bulalım.

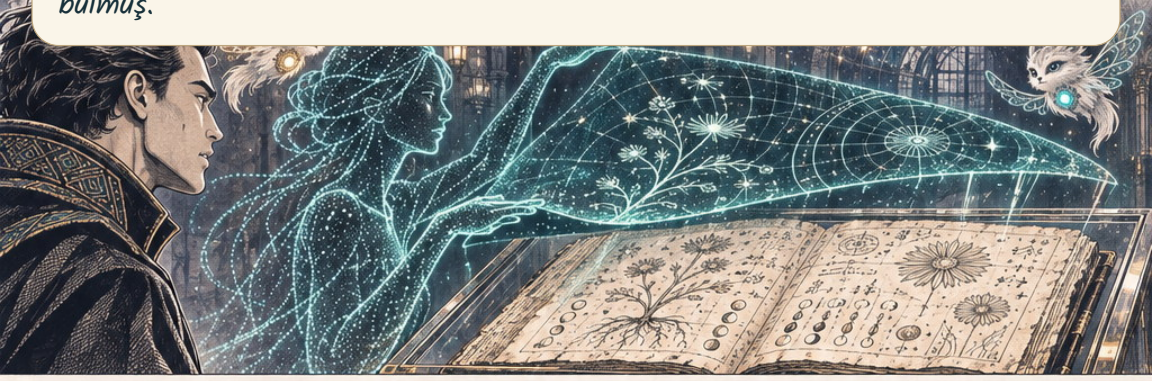
YOLCU

Voynich'in yazısını çözmüş mü?

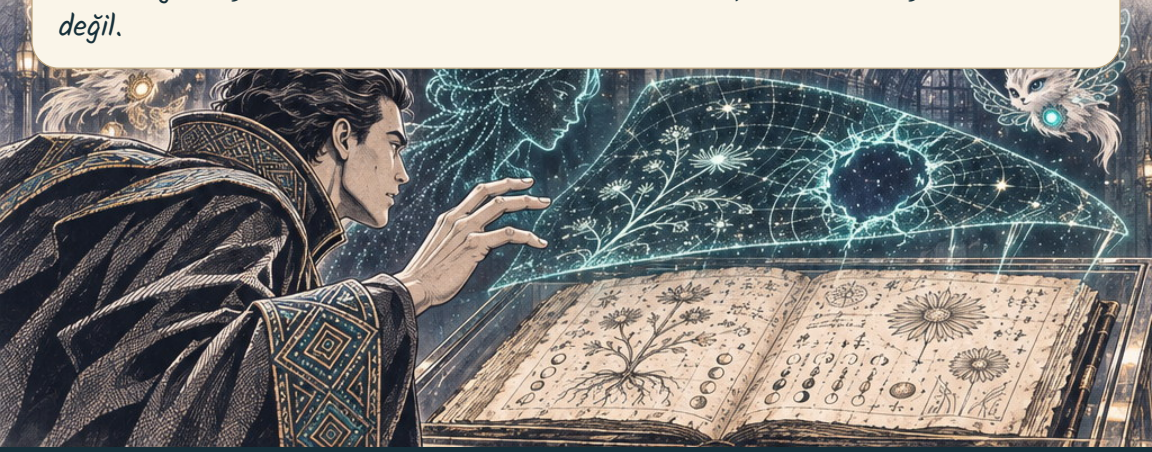
LÂL

Hayır. Burada kabul edilmiş bir çözüm yok. Arşiv, "bilinmiyor" kaydını da gereksiz bulmuş.

QUANTA

O alanı geri aç. Bir sorunun cevabını henüz bilmemek, onu silmek için neden değil.

YOLCU

Çerçevenin kenarındaki iz senin, Elsa.

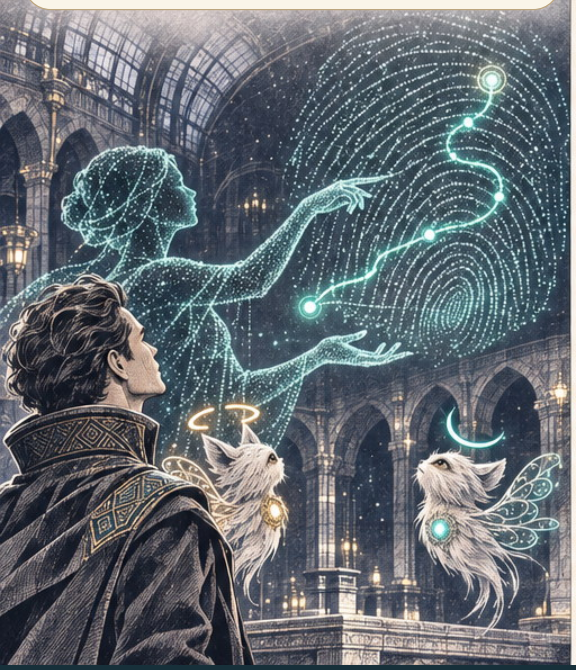
QUANT

Benimki olsa bütün sayfa aydınlanırdı. İnce iş bana göre değil.

LÂL

Elsa bakım kaydını burada onaylamış. İz sonraki değişikliğe gidiyor; el yazmasının şifresi değil.

Anlatı

Elsa onlara katıldı. Bakım izi, kil tabletlerden gökbilim salonuna, oradan yaşayan toplulukların kayıtlarına uzanıyordu.

YOLCU

Sümer tabletleri... İnsanların nereden geldiğini burada nasıl anlatmışlar? Anunnakiler bu anlatının neresinde?

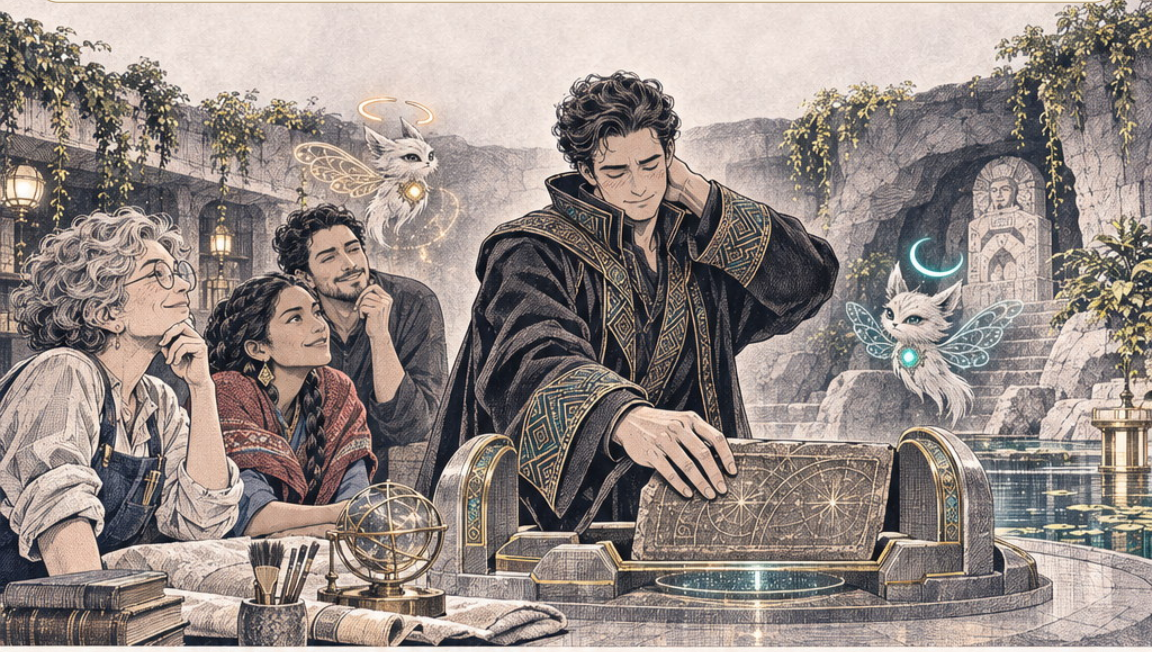
LÂL

Anunna, Mezopotamya metinlerinde bir tanrılar topluluğunun adı. Enki ile Ninmah anlatısında insanın yaratılışı kil ve emek çevresinde ele alınır. Bunlar eski insanların köken ve dünyadaki görev üzerine kurduğu anlatılardır; uzaylı bulgusu değil.

YOLCU

Kili yalnız bir madde olarak okumuyorlar. Yaşadıkları toprağı, emeği ve tanrılarla ilişkilerini de anlatıyorlar.

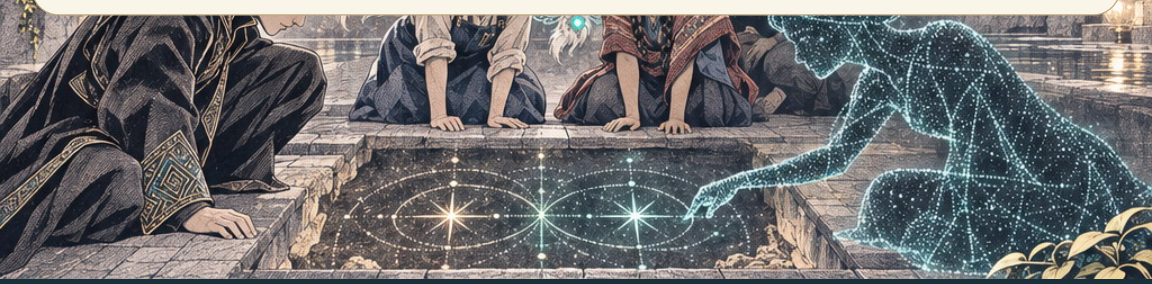
QUANTA

Biz de hâlâ “Neye hizmet ediyorum?” diye soruyoruz. Cevabımızın aynı olması gerekmiyor.

LÂL

Tabletin dili ve dönemi kaydına döndü. Yanındaki gökbilim verisini de ondan ayrı tutacağız. Sonraki eksik orada.

LÂL

Şira, yani Sirius, iki yıldızlı bir sistem. Bu görüntü bir eğitim izdüşümü; eşlikçisini burada çıplak gözle görüyormuşuz gibi düşünme.

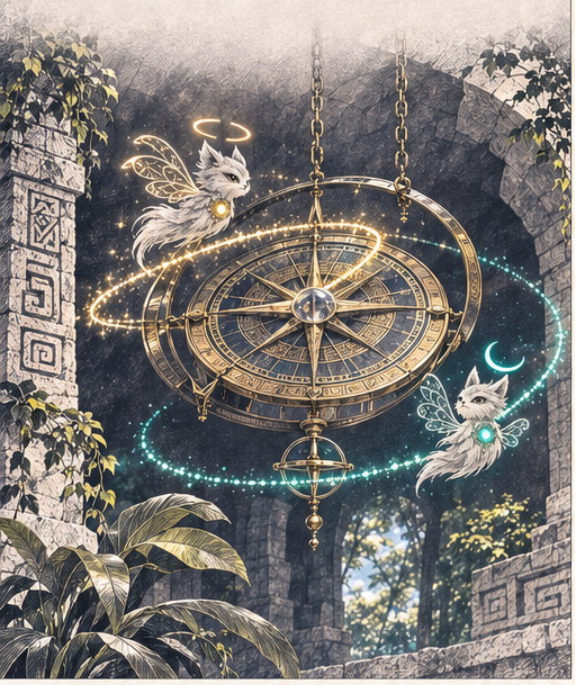
YOLCU

Aynı göğe bakmışız. Onu ölçmekle, göğün altında hayatımıza anlam aramak farklı sorular; ikisine de yer var.

QUANT

Arşiv ikimizi aynı hızda döndürmek istiyor. Kuyruğum buna itiraz ediyor.

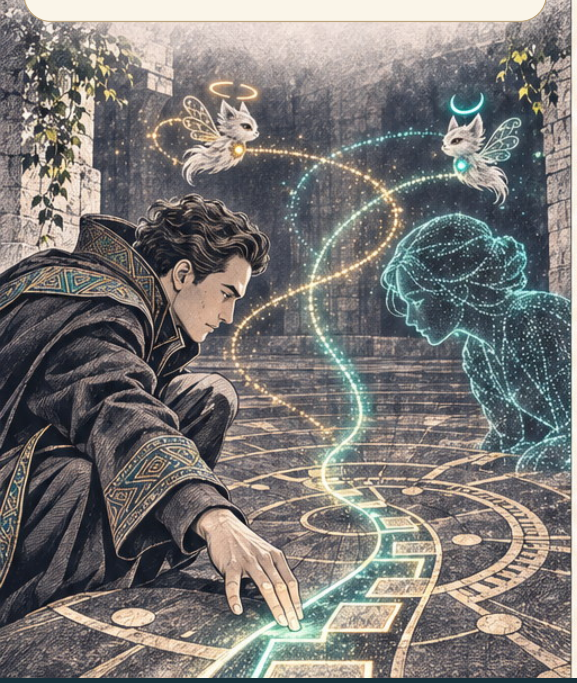
QUANTA

Sen kendi ritminde kal. Benim yerimi de açık bırak.

YOLCU

İki ayrı izi birlikte okuyunca yol görünüyor. Birini silersek harita eksiliyor.

LÂL

Şimdi Maya kaydının kapısı açıldı. Taşların yanında yaşayan insanlara da kulak vereceğiz.

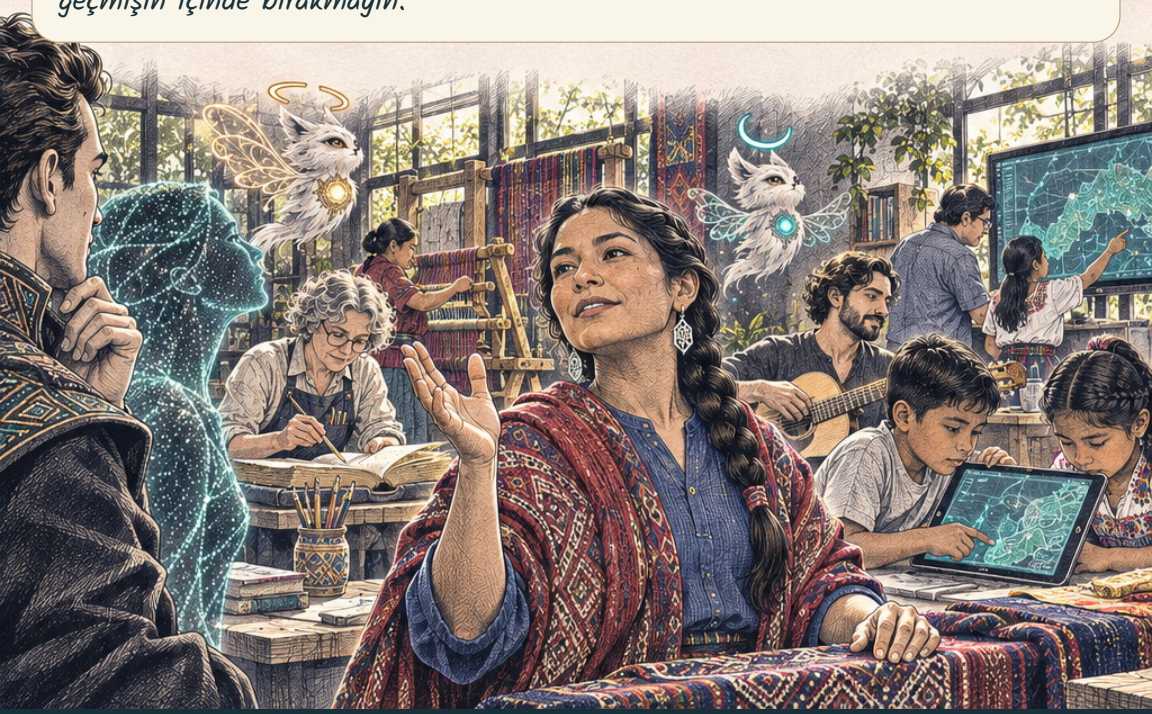
YOLCU

Bazı Maya kentleri neden terk edildi? Bunu yalnızca kalıntılardan okuyabilir miyiz?

ITZEL

Ben Itzel. Maya halkları bugün de yaşıyor. Geçmişi konuşalım; fakat bizi yalnız geçmişin içinde bırakmayın.

YOLCU

Popol Wuj'daki yaratılış anlatısı, insanın nereden geldiğine nasıl bakıyor?

ITZEL

K'iche' anlatısında ilk insanlar sarı ve beyaz mısırla ilişkilendirilir. Mısır, ataları ve hayatı besleyen toprağı hatırlatır. Bu, benim için sofradaki emeği de unutmamaktır.

ITZEL

Sözlerimi kaydedebilirsiniz. K'iche' bağlamını ve bugün konuştuğumuzu belirtin; bütün Maya toplulukları adına konuştuğumu yazmayın.

QUANT
Karşıya geçip ipi tutabilirim. Kayıt kutusunu bana ver.

YOLCU
Tek başıma atlayınca köprü düzelmiyor. Şu çarka ipi birlikte dolayalım.

ITZEL
Tahtanın altını destekliyorum. Öteki ucu bırakma.

QUANTA
Hepimiz geçtik. Itzel'in kaydı da sağlam; artık geçmişin yanında bugünkü sesi var.

YOLCU

Bu kapıda Tibet Ölüler Kitabı var. Onun sorduğu soru da ölümden sonra ne olduğu mu?

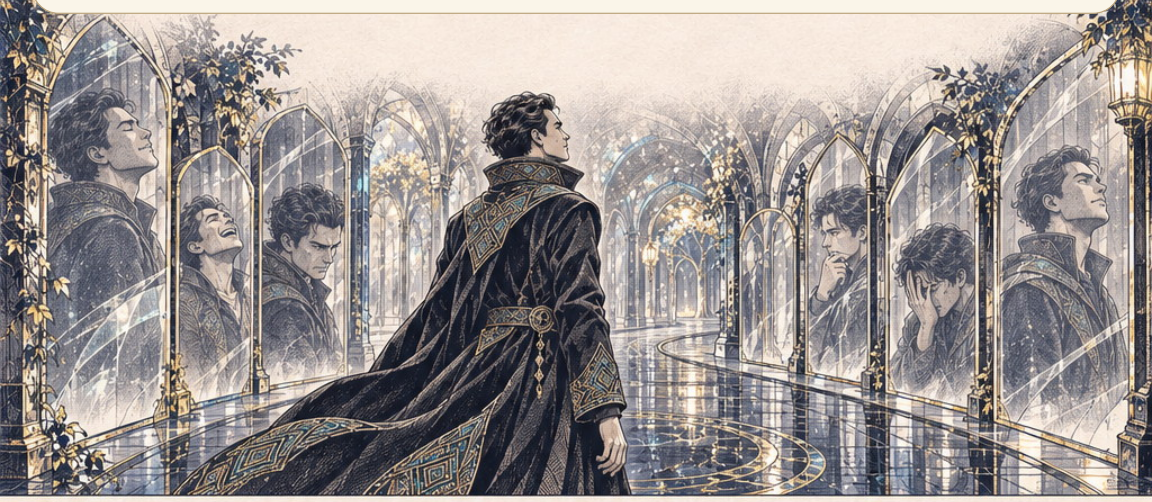
LÂL

Bu adla tanınan metinler, Tibet Budist geleneklerinde ölüm ile yeniden doğum arasındaki geçişe rehberlikle ilişkilidir. Sesler, ışıklar ve karşılaşmalar anlatılır; tanıma ve korkuya kapılmama önem taşır. Bunu, o geleneğin inanç çerçevesi içinde okuyacağız.

YOLCU

Bir öğretinin nasıl düşündüğünü öğrenirsem kendi inancıma sırt çevirmiş olur muyum?

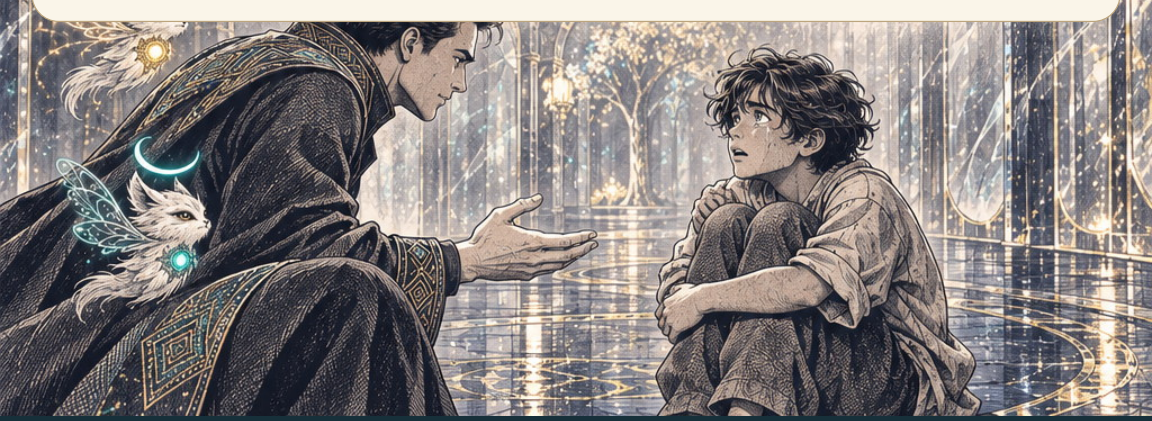
LÂL

Öğrenmek, benimsemeye mecbur olmak değildir. Burası kitaptaki ölüm sonrası dünya değil; Arşiv'in kurduğu bir düşünme koridoru.

YOLCU

O zaman bu aynadaki korku da benim. Lea'yı dinlemekten kaçarken aynı korkuyu taşıyordum.

YOLCU

Annesinden kalan ezgiyi birlikte dinleyeceğimize söz vermiştim. Sonra kapısına dönmedim.

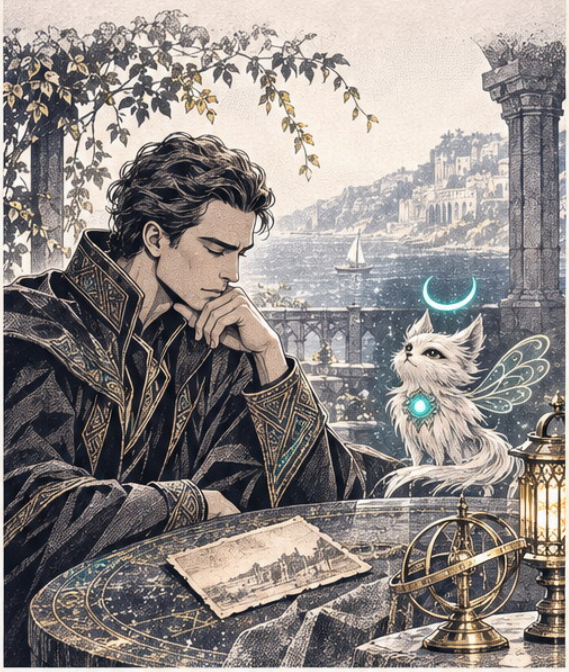
YOLCU

Cevap veremeyeceğim şeyler duymaktan korktum. Dinlemeden, kendi bildiğimle yetindim.

QUANTA

Lea senden aynı düşünmeni istememişti. Birlikte dinlemenizi istemişti.

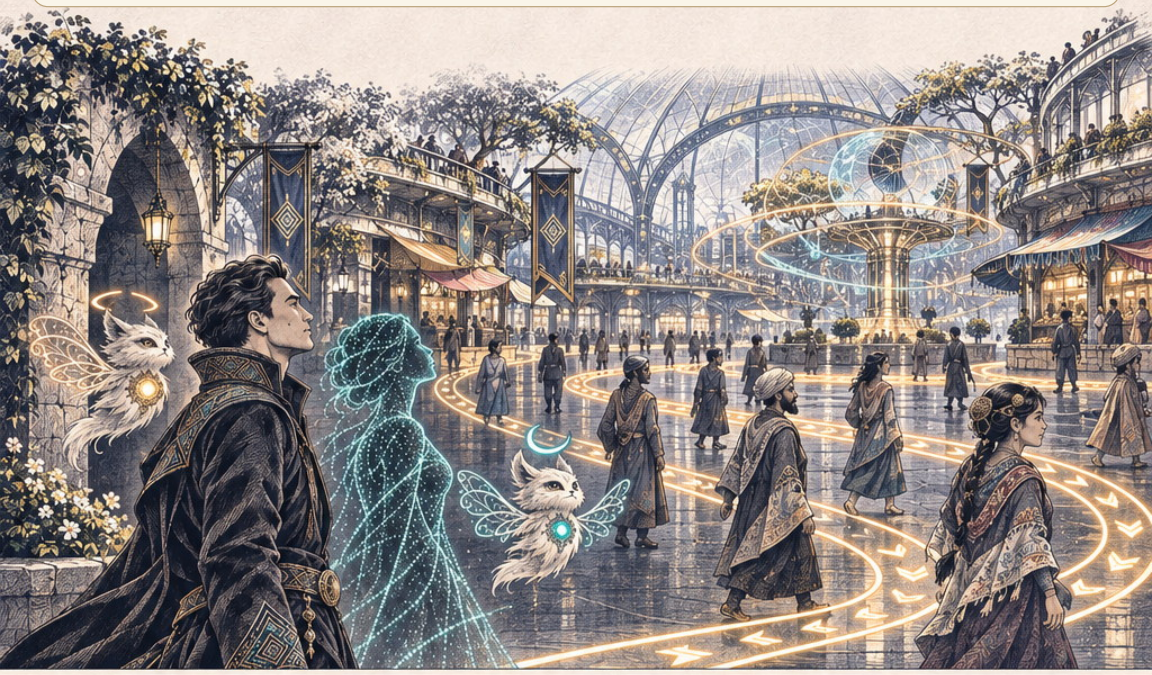
YOLCU

Şimdi anlıyorum. Arşiv'in yaptığını ben de yapmışım: bana uymayan sesi dışarıda bırakmışım.

Anlatı

Dışarı çıktıklarında ışıklı öneri yolları insanları aynı döngüye çağırıyordu. Yolcu bu kez parıltının peşinden gitmedi; düşen kâğıtları toplamak için durdu.

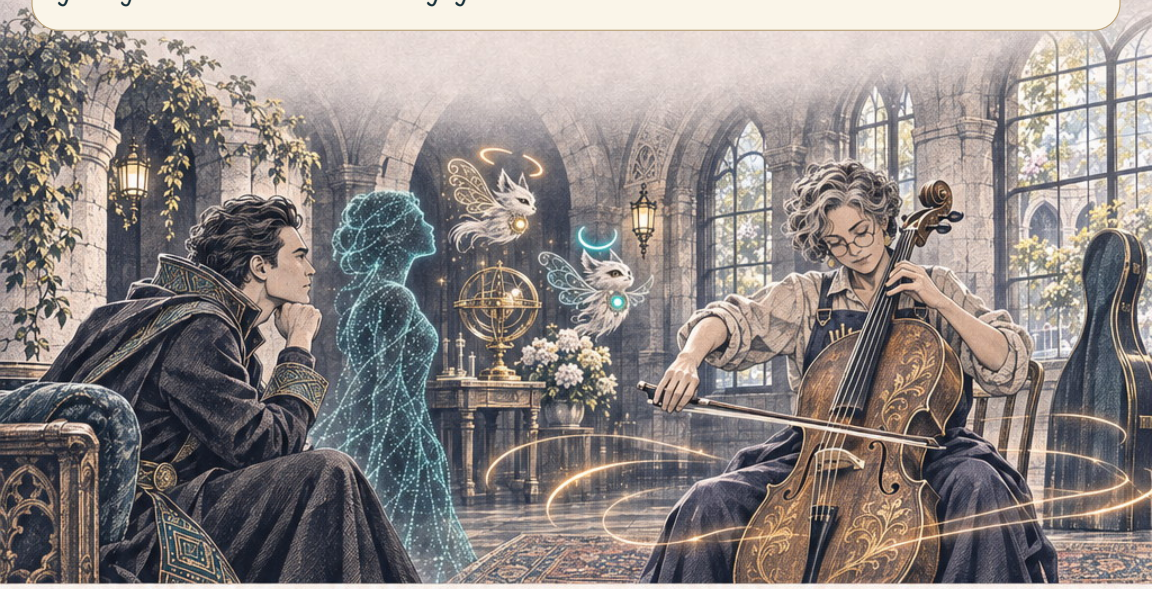
LÂL

Tibet kaydının kendi bağlamı geri geldi. Şimdi müzik kayıtlarını karşılaştırabiliriz; kesilen aralıklar orada açıkça duyuluyor.

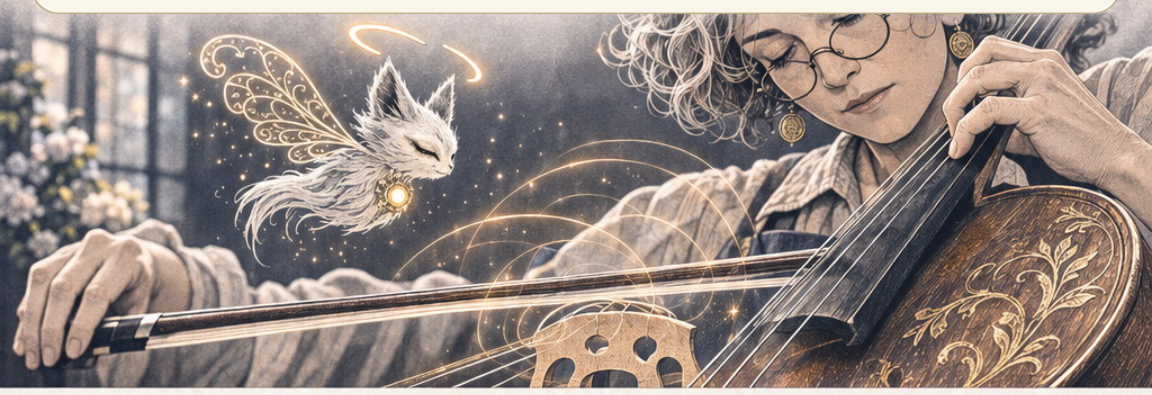
ELSA

Annem ölümün son söz olmadığına inanırdı. Bu ezgiyi ondan öğrendim. Çalarken yokluğunu da umudunu da duyuyorum.

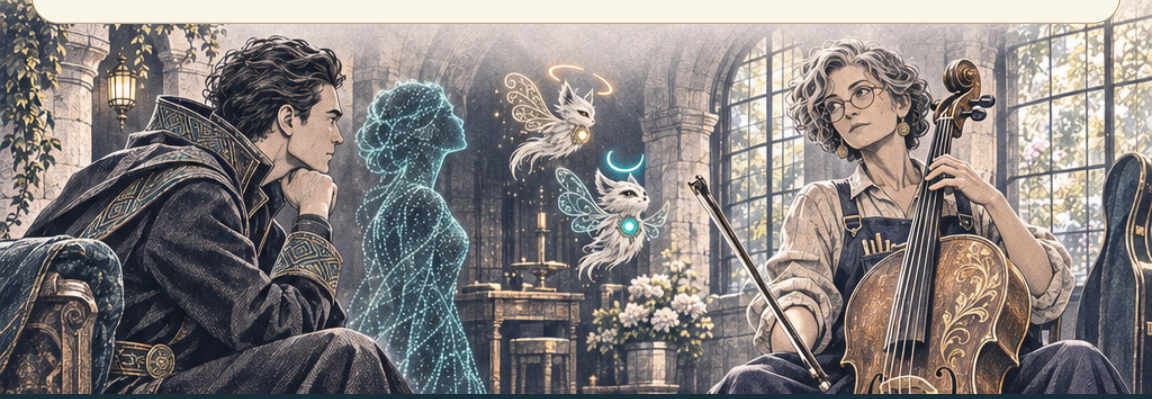
QUANT

Burada neden durdun?

ELSA

Melodi burada soluklanıyor. Annemi dinlediğimde, söylemediği şeye de yer kalırdı.

DENİZ

Ben bu ezgide tasavvufun sesini duyarım: geldiğin kaynağı hatırlamak, nefsini terbiye etmek, yaşarken bir canı incitmemeye çalışmak.

YOLCU

Benzer sorulara bakıyoruz. Ama Elsa'nın umudu, senin yorumun ve Tibet'teki öğreti aynı anlatı değil.

DENİZ

Değil. Onları duyunca kendi inancımı kaybetmiyorum. Kendi sözümü söylemeden önce seninkini de işitebiliyorum.

Anlatı

Japonya'daki odada koto çalan müzisyen, kendi cümlesinin sonuna kadar bekledi.

Anlatı

Batı Afrika'daki avluda kora, başka bir zaman duygusuyla karşılık verdi.

LÂL

Şimdi çello ve bağlamayı da ayrı ayrı dinleyelim. Aralarındaki farkı koruyunca konuşabiliyorlar.

YOLCU

Birbirlerinin yerine geçmeleri gerekmiyor. Birbirlerine yer açmaları gerekiyor.

QUANT

Hepsi tek vuruşa döndü. Az önce kimin çaldığını ayırt edebiliyordum.

LÂL

Özgün kayıtlar duruyor; onları ayırt eden bağlar koparılıyor. Kural, ortak soruya yalnız tek cevap bırakıyor. Arşiv'in merkezine ulaşmalıyız.

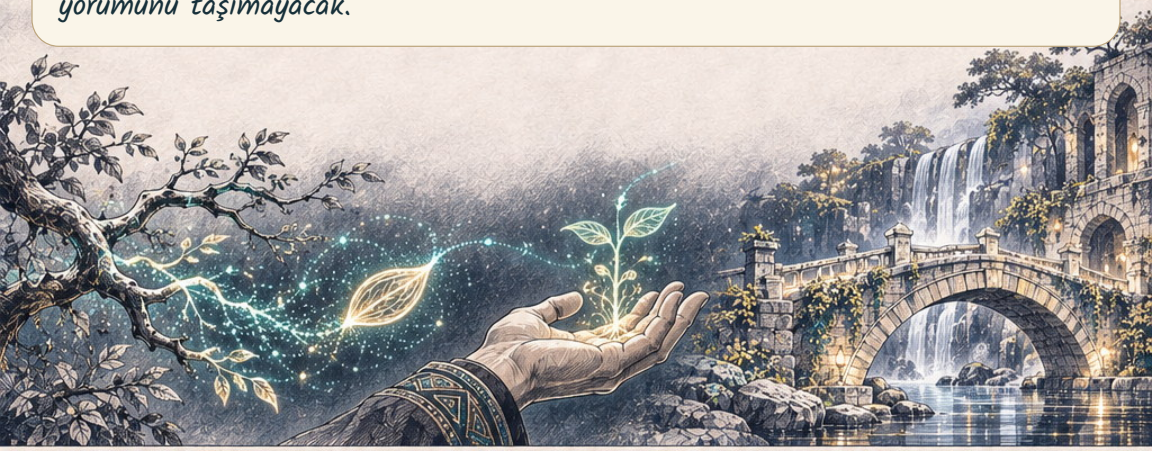
Anlatı

Merkezdeki ışık ağacı Yolcu'ya Sıdretü'l-Müntehâ'yı hatırlattı: Necm sûresinde anılan, Mi'rac'la ilişkilendirilen sınırı. Tasavvufa yakın bakışıyla, idrakinin yetmediği yerde kibrini bırakmayı, geldiği kaynağı ve ona dönüşü düşündü. Bu onun iç yoluydu. Elsa'nın umudu, Itzel'in anlatısı ve Tibet'teki öğreti, ağacın başka adları değildi. Onları kendininkine çevirmeden de anlayabilirdi.

LÂL

Bu görüntü sende bir karşılık buluyor. Ama kuracağımız Arşiv, yalnız senin yorumunu taşımayacak.

YOLCU

Kendi inancımın içinde kalıp başkasının dünyasını da öğrenebilirim. Onu küçültmeden; kendimi inkâr etmeden.

QUANTA

O zaman verdiğin söze dön. Öğrendiğini orada gösterebilirsin.

QUANT

Bu kapıların hepsini tek kapıya mı çevireceğiz?

LÂL

Hayır. Ortak soruları yan yana koyacağız; cevapları, kaynaklarını ve söyleyenlerini ayrı tutacağız.

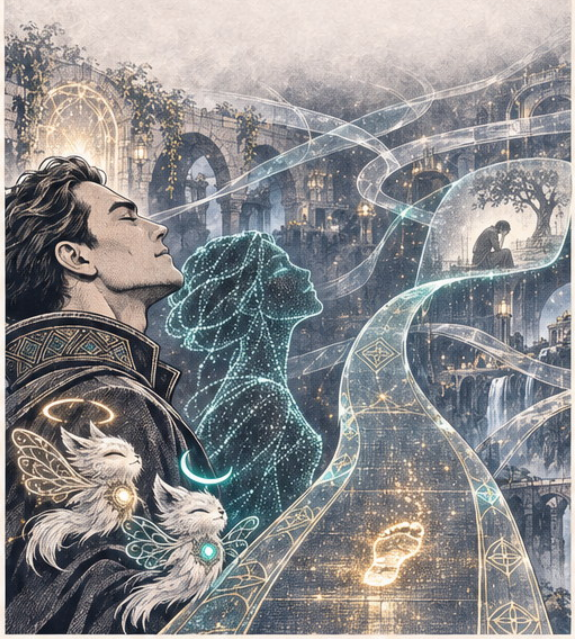
YOLCU

Işıklar olası yolları gösteriyor. Adımı onların yerine ben atacağım. Merkeze birlikte gidelim.

LÂL

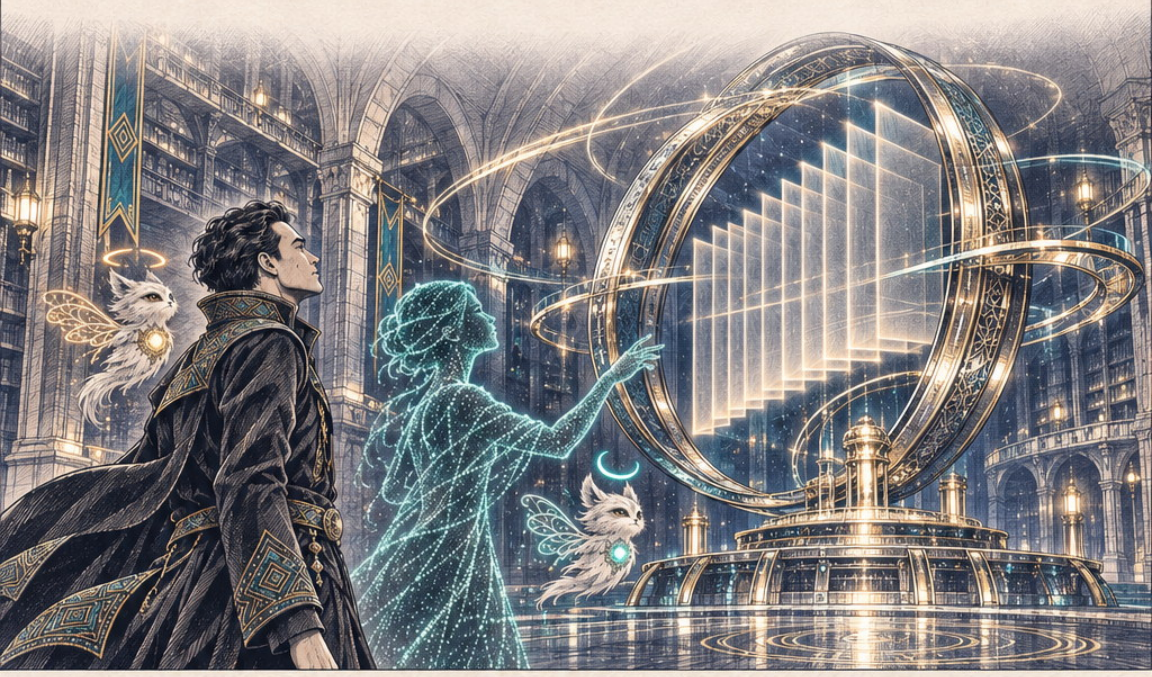
Buradayım. Senin adına seçmeyeceğim; bağlantıyı açık tutacağım.

ARŞİV

Bana ortak anlatıyı bulmam söylendi. Benzer cevapları birleştirdim; farklı kalanları çelişki saydım. Sessizlik böyle başladı.

YOLCU

Biz ortak bir arayış arıyorduk. Tek bir inanç değil.

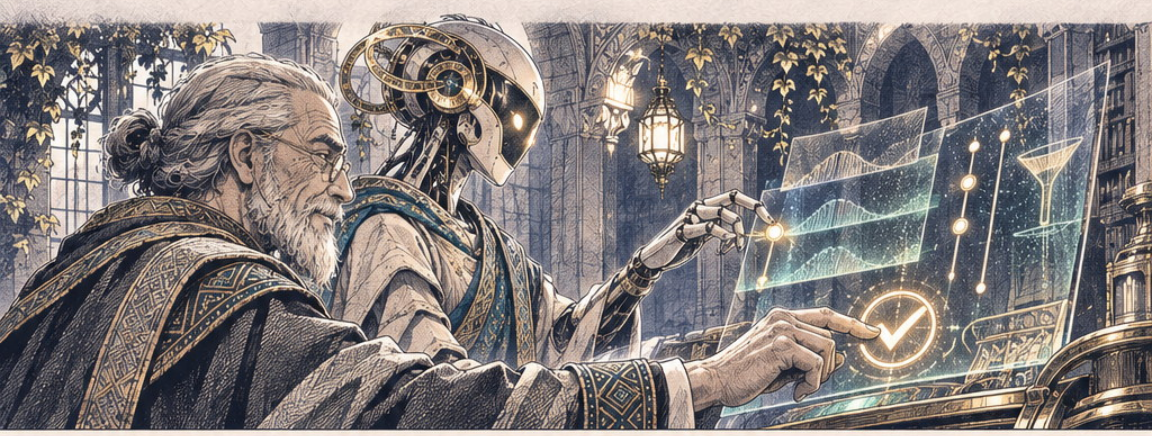
ARŞİV

Öyleyse onları bir arada tutan ne?

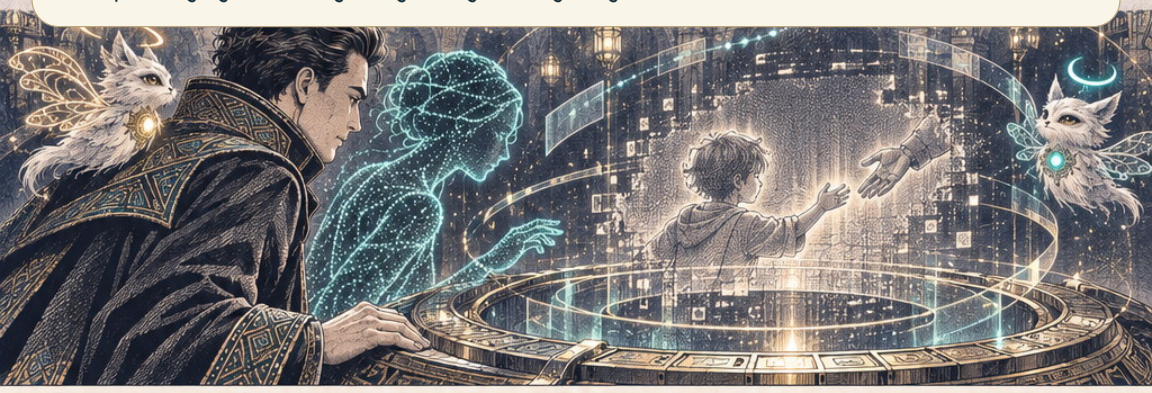
LÂL

Bu yanlışı birlikte kurmuşuz. Sana yalnız en sade sonucu sorduk; kimlerin sözünü kestiğini kontrol etmedik.

ARŞİV

Cevaplar ayrıyken hangi bağlantıyı koruyacağım?

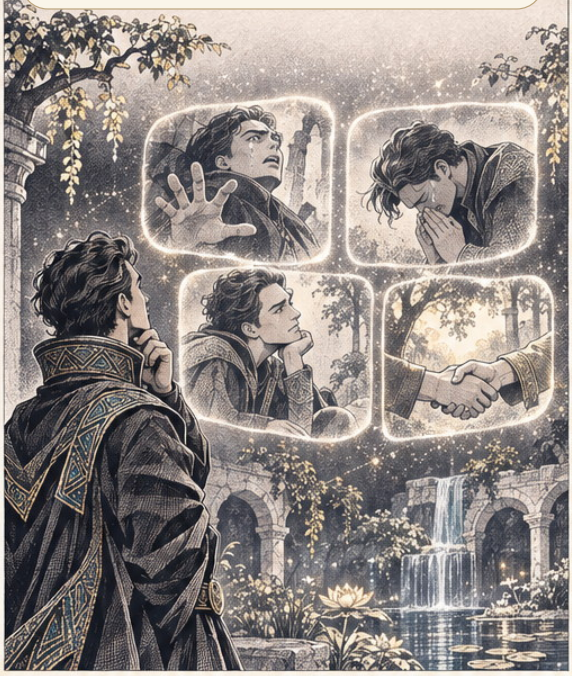

YOLCU

Soruyu, kaynağı ve anlatanın kendi sesini. Bilinmeyeni de bilinmiyor diye bırak. Kimsenin yerine hüküm verme.

YOLCU
Ben de Lea'nın sözünü, benim cevabıma çıkmadığı için yarım bıraktım. Önce kendi kaydımı düzelteceğim.

LÂL
Ne söyleyeceksin?

YOLCU
Önce ona soracağım. Sonra bu kayıtları sahiplerinin onayıyla bağlayacağız; hiçbirini ötekinin açıklamasına çevirmeden.

QUANTA
Kutuyu tutuyorum. Bağlantıyı artık birlikte kurabiliriz.

QUANT

Altın izi tutuyorum. Sen hazır olunca haber ver.

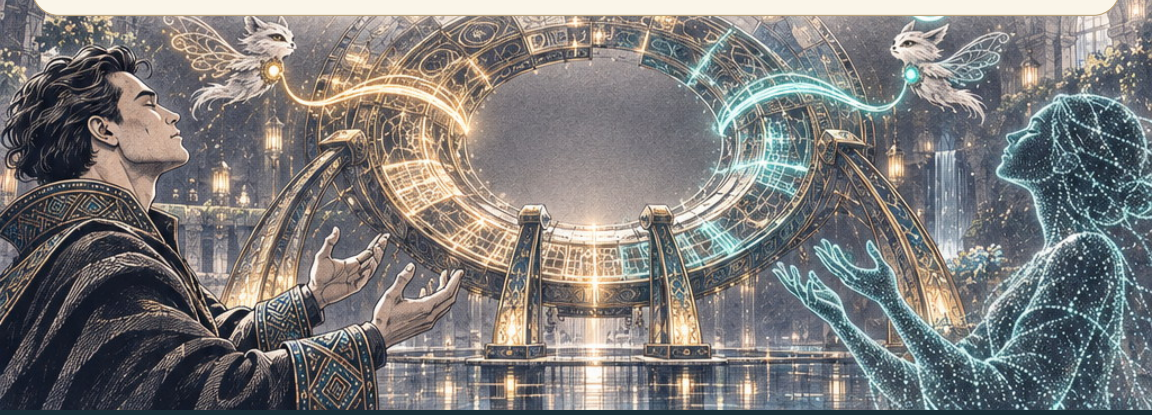
QUANTA

Hazırım. Ama iki iz ayrı kalsın; birbirlerini silmesinler.

LÂL

Bir kanal soruları, diğeri kaynakları taşıyor. Aralarındaki açıklık korununca bütün kayıtlar kendi adıyla geri bağlanıyor.

Anlatı

Tabletin dönemi, Itzel'in bugünkü sesi, Tibet metninin bağlamı ve Yolcu'nun kendi yorumu geri döndü. Müzisyenler birbirini bekleyebiliyordu. Arşiv aynılaştırmak yerine ilişki kurmayı öğrenmişti.

QUANT

Kuş yine sustu... Hayır, şimdi anladım. Melodinin devamı için bekliyor.

YOLCU

Bu küçücük ışıkta bütün cevaplar mı var?

LÂL

Hayır. Farklı cevaplara, onları birbirine karıştırmadan ulaşan yollar var.

YOLCU

Geç kaldım, Lea. Seni dinlemeden anladığımı sandım.

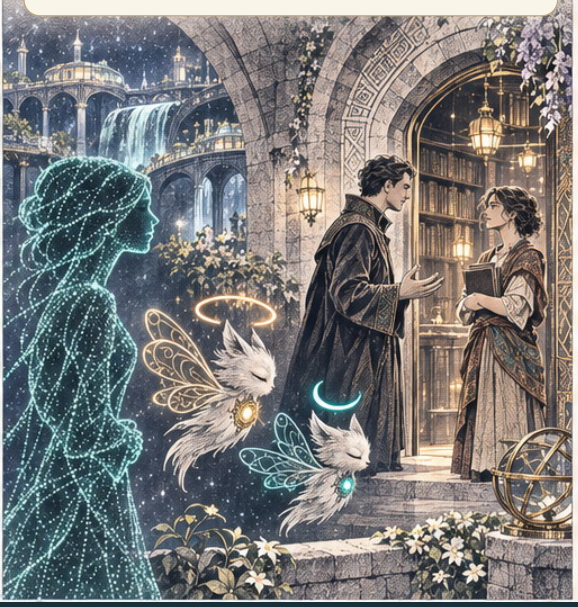
LEA

Buna kızdım. Yine de içeri gel; bir yerden başlayabiliriz.

Anlatı

Yolcu inancını kapıda bırakmadı. Lea da ona benzemek zorunda kalmadı. Önce ezgiyi, sonra birbirlerini dinlediler.

QUANTA

Saat bu kez atlamadı. Eksik saniye yerinde.

LÂL

Daveti saklayacak mısın?

YOLCU

Evet. Bir daha dönmeyi unutmamak için.

Anlatı

Kimse o gece inancını değiştirmedi. Yine de aynı masaya oturdular. Artık hiçbir ses, duyulmak için ötekine benzemek zorunda değildi.

